CYAN MAGENTA YELLOW BLACK

ἘΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ

Ἐγκωμιαστικός Λόγος

εἰς τούς Ἁγίους Μεγάλους Πατέρες
καί Οἰκουμενικούς Διδασκάλους Τρεῖς Ἱεράρχες
Βασίλειο τόν Μέγα, Γρηγόριο τόν Θεολόγο
καί Ἰωάννη τόν Χρυσόστομο

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ: ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε., ΤΗΛ: 210 92 17 513, www.eptalofos.gr

Ἐκκλησίας ὁδηγοῦντες τούς ἀνθρώπους στήν θεογνωσία. Αὐτοί οἱ θεήγοροι κήρυκες ἐπορεύθησαν κατά τήν ἐντολή τοῦ Κυρίου (Ματθαίου κη΄ 19) γιά νά ξεριζώσουν τήν κακία καί τήν πονηρία ἀπό τίς ψυχές τῶν ἀνθρώπων. Οἱ Ἅγιοι Πατέρες μας συνέχεισαν τό ἔργο τῶν Ἀποστόλων. Ἐργάσθησαν γιά νά κηρύξουν τό εὐαγγέλιο, νά πολεμήσουν τήν ἀσχήμια τῆς ἁμαρτίας καί νά στολίσουν τίς ψυχές τῶν ἀνθρώπων μέ τίς ἀρετές. Ἀπό τήν ἱεροποστολική δρᾶσι τους καί τό ἐμπνευσμένο κήρυγμα τους οἱ ψυχές τῶν ἀνθρώπων ἐλκύσθησαν ἀπό τό φῶς καί τήν ἀλήθεια τῆς Ἐκκλησίας καί ἐγνώρισαν τόν ἀληθινό Θεό, ἐπίστευσαν σ' Αὐτόν ἐφωτίσθησαν, ἁγιάσθησαν, ἀγωνίσθησαν γιά τήν κατάκτησι τῶν ἀρετῶν. Μέ τά φωτισμένα συγγράμματα τους, στήριξαν τήν ὀρθόδοξη πίστι, ἐδίδαξαν τήν εὐσέβεια καί τήν ἀρετή, στηλίτευσαν τήν κοινωνική ἀδικία, τήν ἀλαζονεία τῆς ἁμαρτωλῆς ζωῆς καί ἐξουσίας, διώρθωσαν τούς ἁμαρτάνοντες, ἐπαρηγόρησαν τούς πονεμένους ἐνίσχυσαν τούς ἀγωνιζομένους. Ἀκόμη καί σήμερα ἀποτελοῦν πηγή ἐμπνεύσεως καί πνευματικῆς οἰκοδομῆς γιά ὅλους.

Γι αὐτό ἀνυψώθησαν καί ἐκλήθησαν Οἰκουμενικοί Διδάσκαλοι καί πνευματικοί Πατέρες τῶν πιστῶν.

Γ Τό τρίτον ἐγκώμιον εἶναι, ὅτι εὗρον τήν πρᾶξιν εἰς θεωρίας ἐπίβασιν.

Αὐτό σημαίνει, ὅτι ἐπειδή ἦσαν πιστοί στόν Θεό καί ἐνάρετοι ἔγιναν θεόπτες ἀπέκτησαν ἐμπειρία κοινωνίας καί ζωῆς μετά τοῦ Θεοῦ. Ἡ θεοπτία εἶναι τό ὑψηλότερο στάδιο πνευματικῆς προόδου καί τελειώσεως. Εἶναι δῶρο τοῦ Θεοῦ, στούς σφόδρα κεκαθαρμένους, σέ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι πυρπολοῦνται ἀπό τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ὅπως τήν ὕμνησε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γράφων: «*Τίς ἡμᾶς χωρίσῃ ἀπό τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλῖψις ἤ στενοχώρια ἤ διωγμός ἤ λιμός ἤ γυμνότης ἤ κίνδυνος ἤ μάχαιρα; καθώς γέγραπται ὅτι ἕνεκά σου θανατούμεθα ὅλην τήν ἡμέραν. ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διά τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. πέπεισμαι γάρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωή οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαί οὔτε δυνάμεις οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος οὔτε τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπό τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν*» (Ρωμ. η΄ 35-39).

Θεόπτες εἶναι οἱ μεγάλοι Πατριάρχες, ὁ Μωϋσῆς, οἱ Προφῆτες, οἱ Ἀπόστολοι. Καί οἱ Πατέρες μας ἀξιώθηκαν ἀπό τό Θεό αὐτῆς τῆς χάριτος, ἐπειδή ἦσαν εὐάρεστοι σ' Αὐτόν καί ὡμίλησαν μέ Αὐτόν «*ἐνώπιος ἐνωπίῳ ὡς τίς λαλήσει πρός τόν ἑαυτοῦ φίλον*» (Ἔξοδος λγ΄, 3). Ἔτσι ἡ μόρφωσι τους καί ἡ παιδεία τους δέν τούς ἐμπόδισε στην θεογνωσία καί τήν εὐσεβῆ ζωή. Ἀντιθέτως τούς ὤθησαν νά ἀντιληφθοῦν καθαρώτερα καί νά εὕρουν νόημα καί σκοπό στή ζωή τους καί νά καταξιωθοῦν. Αὐτή εἶναι ἡ διακονία τῆς ἀληθοῦς φιλοσοφίας, νά ὑψώσει τόν νοῦ καί τήν ψυχή τοῦ ἀνθρώπου ἕως τῶν κρασπέδων τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, νά διευκολύνει τήν ψυχή νά συναντήσει τόν Κύριο της καί νά ἑνωθεῖ μαζί Του.

Τρεῖς Ἱεράρχες: Βασίλειος ὁ Μέγας, Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, Ἰωάννης ὁ Χρυσορρήμων. Αἰώνιοι διδάσκαλοι καί παιδαγωγοί. Φωτεινά μετέωρα τοῦ Ἑλληνικοῦ καί τοῦ παγκοσμίου πνευματικοῦ στερεώματος. Διδάσκαλοι καί παιδαγωγοί διεπoχικοί, διαχρονικοί. Ἐπίκαιροι πάντοτε. Καί χθές καί σήμερα καί αὔριο. Πηγές φωτισμοῦ καί δυνάμεως ἀκένωτες.

Ὁ θαυμασμός τῶν προσώπων τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν εἶναι «*μέγας*». Τό μαρτυροῦν οἱ τίτλοι τιμῆς. «*Ὑπέροχοι Ἱεράρχες*». «*Μεγάλοι Θεολόγοι*». «*Οὐρανοφάντορες*». «*Μέγιστοι φωστῆρες τῆς Τρισηλίου Θεότητος*». «*Χρυσορρήμονες*». «*Θεῖα τοῦ Χριστοῦ στόματα*». «*Μέγιστοι τῆς Οἰκουμένης φωστῆρες καί διδάσκαλοι*». «*Ἔξοχοι συγγραφεῖς*». «*Ὕπατοι τῶν Ἑλλήνων Πατέρων*».

Τρεῖς Ἱεράρχες: Βράχοι τῆς πίστεως καί τῆς ἠθικῆς. Ἀκλόνητοι, ἀλύγιστοι, ἄκαμπτοι, ἀτάραχοι στήν πίστι καί τήν ἠθική. Ἀνδρεῖοι καί θαρραλέοι, ἄφοβοι καί ἄτρομοι ἐμπρός σέ ὁποιοδήποτε ἐμπόδιο κι ἀντίδρασι τῶν κοσμικῶν ἀρχόντων τῆς ἐποχῆς. Ἁγνοί καί σοφοί, συνετοί καί δημιουργικοί. Ἄνθρωποι ὑπέροχοι, θαυμάσιοι. Προσωπικότητες πολυμερεῖς καί πολυδιάστατες. Ρήτορες ἄφθαστοι. Συγγραφεῖς πολυγραφότατοι. Κήρυκες τῆς ἀληθείας διαπρύσιοι. Στυλοβάτες κι ἀνυπέρβλητοι ἀγωνιστές τοῦ δικαίου. Κοινωνικοί ἐργάτες ἔξοχοι. Ὑποστηρικτές τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων ἔνθερμοι. Παρηγορητές στοργικοί τῶν πονεμένων καί δυνατοί συμπαραστάτες τῶν ἀδυνάτων.

Τρεῖς Ἱεράρχες: Ἐκτός ἀπ' τίς θεϊκές δωρεές, τά ποικίλα πνευματικά χαρίσματα καί τό θεῖο φωτισμό, εἶχαν καί ἰδανικά. Εἶχαν καί ὁράματα. Χωρίς Θεό καί χωρίς ἰδανικά καί ὁράματα δέν ζοῦν οὔτε τά ἄτομα οὔτε οἱ λαοί. Μαραζώνουν καί πεθαίνουν. Δέν ἀφήνουν κανένα ἴχνος στό περασμά τους. Δέν γράφουν καμιά ἱστορία.

Ποιμένες, διδάσκαλοι, παιδαγωγοί, γονεῖς, μαθητές, μικροί καί μεγάλοι, ἄρχοντες καί ἀρχόμενοι ἄς τούς ἔχουμε καί προστάτες καί πρότυπα μας.

30 Ἰανουαρίου 2007

CYAN MAGENTA YELLOW BLACK

Ἐγκωμιαστικός Λόγος

εἰς τούς Ἁγίους Μεγάλους Πατέρες καί Οἰκουμενικούς Διδασκάλους Τρεῖς Ἱεράρχες Βασίλειο τόν Μέγα, Γρηγόριο τόν Θεολόγο καί Ἰωάννη τόν Χρυσόστομο

Τοῦ Μητροπολίτου
Καισαριανῆς, Βύρωνος & Ὑμηττοῦ
Δανιήλ

«Τούς διδασκάλους ἡμῶν ἐπαινέσωμεν·
τούς πατέρας οἱ παῖδες κατά χρέος τιμήσωμεν.
Τούς τρεῖς φιλοσόφους,
καί σοφούς τῆς Ἐκκλησίας ρήτορας,
τά τέκνα τῆς Ἐκκλησίας,
οἱ προσκυνηταί τῆς μεγάλης Τριάδος
κατά δύναμιν εὐφημήσωμεν.

[Φιλοθέου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως († περί τό 1376 μ.Χ.) τοῦ Κοκκίνου, Λόγος Ἐγκωμιαστικός εἰς τούς μεγάλους Ἱεράρχες καί Οἰκουμενικούς Διδασκάλους, Βασίλειον τόν Μέγαν, Γρηγόριον τόν Θεολόγον καί Ἰωάννην τόν Χρυσόστομον (PG 154, 768A)].

Οἱ πιστοί συνήλθαμε σήμερα γιά νά ἑορτάσουμε τήν μνήμη τῶν Ἁγίων Πατέρων μας, Τριῶν Ἱεραρχῶν καί Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων, Βασιλείου τοῦ Μεγάλου († 329-379), Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου († 329-389) καί Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου († 344-407). Τούς ἐπαινοῦμε καί τούς ἐγκωμιάζουμε ὡς Μεγάλους Ἁγίους καί ὁλόφωτους πνευματικούς ἀστέρες, οἱ ὁποῖοι ἐδέχθησαν ὅλη τήν χάρι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἡ ὁποία μεταμόρφωσε θεοειδῶς τήν ψυχήν τους, ὥστε ἡ ζωή τους νά ἀντανακλᾶ καί νά ἀπαστράπτει τήν δόξα τῆς λαμπρότητος τῆς αἰωνίου βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Τούς ἐγκωμιάζουμε ὡς σοφούς διδασκάλους, διότι ἐδέχθησαν οὐρανίων μυστηρίων ἀποκάλυψι (Ματθαίου ιγ′ 11) κατενόησαν καί ἐξήγησαν ἁπλανῶς δηλαδή χωρίς λάθη, τά μυστήρια τοῦ Θεοῦ καί ἀνεδείχθησαν ὁδηγοί καί διδάσκαλοι στήν ἀληθινή πίστι καί στήν εὐσέβεια. Ἔγιναν φάροι φωτεινοί καί τύποι θείας ζωῆς γιά τούς πιστούς. Τούς ἐγκωμιάζουμε ὡς ἀκαταπονήτους κοινωνικούς ἐργάτες ἐπειδή ἐθεραύπευσαν τόν πόνο τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ καί στήριξαν μέ τόν λόγο τους *«ὅσα ἐστί ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ τις ἀρετή εἰ τις ἔπαινος»* (Φιλιππησίους δ′ 8), ὅπως ψάλλουμε στό ἀπολυτίκιο τοῦ Ἁγίου Βασιλείου *«τά τῶν ἀνθρώπων ἤθη κατεκόσμησαν»*. Τούς τιμᾶμε ὡς ἐξόχους παιδαγωγούς προστάτες τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων καί τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας. Ἐγκωμιάζουμε τούς μεγάλους παιδαγωγούς, ἐπειδή ἔθεσαν τίς βάσεις τῆς χριστιανικῆς ἀγωγῆς, ὥστε οἱ ἄνθρωποι νά αὐξάνονται καί νά προκόπτουν σέ κάθε ἔργο πνευματικό.

Ἀνάμεσα στά πολλά ἐγκώμια ἐπιλέξαμε νά ἐπικεντρώσουμε τήν προσοχή μας σέ τρία εὔφημα.

Ἡ Ἐκκλησία μας ἐπαινεῖ καί ἐγκωμιάζει τους Ἁγίους Πατέρες μας καί τούς στεφανώνει μέ στέμματα εὐφημιῶν ὡς **διαδόχους** τῶν Ἀποστόλων στήν διακονία τοῦ εὐαγγελίου, ὡς **ὁμοτρόπους** τοῦ ἤθους καί τῆς ζωῆς τους καί ὡς **θεόπτες** μέ τούς ἑξῆς λόγους: «*Καί τρόπων μέτοχοι καί θρόνων διάδοχοι τῶν Ἀποστόλων γενόμενοι τήν πρᾶξιν εὕρατε θεόπνευστοι εἰς θεωρίας ἐπίβασιν*».

Ποῖο εἶναι τό νόημα αὐτῶν τῶν ἐγκωμίων;

Θά τό ἀναζητήσουμε ἀφ ἑνός μέν γιά νά ἐπαινέσουμε τούς Ἁγίους μας καί ἀφ' ἑτέρου γιά νά οἰκοδομηθοῦμε καί ἐμεῖς πνευματικῶς.

Α Τό πρῶτο ἐγκώμιο ἀναφέρεται στόν χαρακτῆρα τῶν Ἁγίων Πατέρων μας. Τούς ἐγκωμιάζουμε, ἐπειδή ἔζησαν μιμούμενοι τούς πανευφήμους Ἀποστόλους, δηλαδή ἔζησαν κατά πάντα βίο εὐαγγελικό.

Ὅπως οἱ Ἀπόστολοι *«ἀφέντες ἅπαντα ἠκολούθησαν αὐτῷ»* (δηλαδή τόν Ἰησοῦ Χριστό) (Ματθ. δ′ 20), ἔτσι καί οἱ Ἅγιοι Πατέρες μας. Ἐνῶ κατήγοντο ἀπό οἰκογένειες εὔπορες μέ ἐξασφαλισμένη τήν λαμπρή σταδιοδρομία καί τήν κατά κόσμο ἐξέλιξι τους, ἐνῶ ζοῦσαν μέσα σέ εἰδωλολατρική κοινωνία μέ τίς προκλήσεις της, ἐνῶ ἦσαν μορφωμένοι λίαν, τυχόντες λαμπρᾶς καί ἰδιαιτέρας ἐκπαιδεύσεως, ἐν τούτοις ὅλα αὐτά τά ἐθυσίασαν, τά ἀρνήθηκαν καί τά περιφρόνησαν. Ἐπίστευσαν στόν Ἰησοῦ Χριστό, ἐβαπτίσθησαν καί ἔζησαν βίο ἔνθεο κατά τόν ἀποστολικό λόγο *«σωφρόνως καί δικαίως καί εὐσεβῶς»* (Τίτον β′ 12). Ἀσκούμενοι κατά τήν διδασκαλία τοῦ εὐαγγελίου ἀνέβησαν στά δυσθεώρητα ὕψη τῶν ἀρετῶν θαυμαζόμενοι ἀπό ἀνθρώπους καί ἀγγέλους.

Οἱ Ἀπόστολοι μέ τήν ζωή τους ἐμιμήθησαν τήν ζωή τοῦ Κυρίου μας κατά τήν ἀποστολική προτροπή *«μιμηταί μου γίνεσθε ὡς κἀγώ Χριστοῦ»* (Α′ Κορ. ια′, 1). Οἱ Πατέρες μας ἐβίωσαν τό εὐαγγέλιο καί τό ἐδίδαξαν μέ λόγους καί μέ ἔργα τύποι γενόμενοι τῶν πιστῶν. Ἔγιναν ἔμψυχο εὐαγγέλιο. Ἄκουσαν τίς ἐντολές τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, τίς ἐπρόσεξαν, συνεφώνησαν μ αὐτές καί ἀγωνίσθηκαν νά τίς ἐφαρμώσουν. Σ' αὐτούς ἀνήκει κατά κυριολεξία τό ἐγκώμιο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ *«ὅς δ' ἄν ποιήσῃ καί διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν»* (Ματθ. ε′ 19). Ἔζησαν καί μέ τήν ζωή τους ἐδόξασαν τόν Θεό Πατέρα, ὅπως ἐκήρυξε ὁ Κύριος μας *«οὕτω λαμψάτω τό φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τά καλά ἔργα καί δοξάσωσι τόν πατέρα ὑμῶν τόν ἐν τοῖς οὐρανοῖς»* (Ματθ. ε′ 16). Ἔζησαν κατά τό ἀποστολικό παράγγελμα *«παράγγελε ταῦτα καί δίδασκε... τύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πνεύματι, ἐν πίστει, ἐν ἁγνείᾳ&πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ. Μή ἀμέλει τοῦ ἐν σοί χαρίσματος, ὅ ἐδόθη σοι διά προφητείας μετά ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου, Ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπή φανερά ᾖ ἐν πᾶσιν. ἔπεχε σεαυτῷ καί τῇ διδασκαλίᾳ, ἐπίμενε αὐτοῖς. Τοῦτο γάρ ποιῶν καί σεαυτόν σώσεις καί τούς ἀκούοντάς σου»* (Α′ Τιμ. δ′ 12-16). Νέοι καί ὥριμοι ἔζησαν ἐφαρμόζοντες αὐτές τίς εὐαγγελικές διδαχές.

Β Το δεύτερο ἐγκώμιο ἀναφέρεται στήν διακονία τῶν Ἁγίων Πατέρων μας. Τούς ἐγκωμιάζουμε ἐπειδή εἶναι διάδοχοι τῶν Ἀποστόλων στήν ἀποστολή τῆς Ἐκκλησίας, πιστοί οἰκονόμοι τῆς *«ποικίλης χάριτος τοῦ Θεοῦ»* (Α′ Πέτρου δ′, 10).

Αὐτό εἶναι ἕνα σπουδαῖο καί σημαντικό θέμα στή ζωή τῶν πιστῶν. Στηρίζεται στό λόγο τοῦ Κυρίου, μέ τόν ὁποῖο μετεβίβασε τήν ἀποστολή Του καί τήν πνευματική ἐξουσία Του στούς Ἀποστόλους μετά τήν ἀνάστασι Του καί τούς κατέστησε ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας. Εἶπε *«Καθώς ἀπέσταλκε με ὁ Πατήρ κἀγώ πέμπω ὑμᾶς καί τοῦτο εἰπών ἐνεφύσησε καί λέγει αὐτοῖς λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον ἄν τινων ἀφῆτε τάς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς. ἄν τινων κρατῆτε κεκράτηνται»* (Ἰωάν. κ′, 22-23). Οἱ Ἅγιοι Πατέρες μας χειροτονηθέντες κανονικῶς καί ἀναλαβόντες τήν διαποίμανσι ψυχῶν διεδέχθησαν τούς Ἀποστόλους στήν διακονία αὐτή καί κατεστάθησαν γνήσιοι καί αὐθεντικοί πνευματικοί πατέρες τῶν πιστῶν, ἀναδειχθέντες καλοί ποιμένες κατά τόν τύπο τοῦ Πρώτου καί Μοναδικοῦ Καλοῦ Ποιμένος Ἰησοῦ Χριστοῦ (Ἰωάννου ι′ 11).

Οἱ Ἀπόστολοι ἐφωδιασμένοι μέ τήν θεία ἐξουσία περιώδευσαν σ' ὅλο τόν κόσμο γιά νά κηρύξουν τό εὐαγγέλιο καί τήν ἀλήθεια τῆς